

Список використаних джерел:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Г. В. Захарчук, Р. В. Чугай, М. С. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 342 с.
2. Масол Л. М. Підготовка вчителів до поліхудожнього виховання учнів (теоретичні підходи й експериментальний досвід) / Л. М. Масол // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 2. – С. 2–6.
3. Смірнова О. О. Творчі якості особистості художника-педагога у структурі професійної діяльності / О. О. Смірнова // Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 20–21 жовтня 2011 р.). – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. – 288 с. – С. 186–189.

Мазур О.І.

*кандидат педагогічних наук, асистент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
СТУДЕНТАМ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ
ТЕОРІЇ ДИДАКТИЧНОГО УТИЛІТАРИЗМУ**

Реформені процеси, що відбуваються у системі вищої освіти на ґрунті імплементації новітніх досягнень педагогічної науки, зумовлюють суттєві зміни у парадигмі вищої освіти в Україні. Створення єдиного загальноєвропейського простору ставить важливі завдання в межах підвищення мобільності студентів, більш ефективного міжнародного спілкування, кращого доступу до інформації та глибшого взаєрозуміння. Значно зростає роль викладання іноземної мови професійного спрямування. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває теорія дидактичного утилітаризму, а саме її спрямованість на формування професійно підготовлених, конкурентоспроможних, самостійних, ініціативних, що володіють високим рівнем інтелектуального розвитку і творчих можливостей фахівців-інженерів.

Щоб задовольнити ці потреби, необхідно реформувати викладання іноземної мови професійного спрямування у вищих закладах освіти. Іноземна мова професійного спілкування – це заняття спеціального змісту, значення якого зростає від першого до останнього семестру. Особливо важливо, щоб іноземна мова професійного спрямування викладалася з першого року навчання студентів.

Щодо змісту викладання іноземної мови професійного спрямування згідно з утилітарної теорії, теми навчального процесу мають визначатися специфічними аспектами певного вищого навчального закладу, та бути тісно пов'язані з потребами студентів. Однією з важливих теоретичних засад, на яких базується вища освіта з урахуванням педагогічних ідей дидактичного утилітаризму, є впровадження змісту навчання, зорієнтованого на індивіда. У центрі навчального процесу знаходиться студент, викладач є координатором та ініціатором цього процесу. Індивідуальність студента, його академічні та

професійні інтереси, психосоматичні особливості є тими чинниками, від яких залежить ефективність формування фахівця.

Підготовка з іноземної мови у вищій школі потребує вдосконалення системи організації навчання, створення ефективних дидактичних систем, нових технологій, форм і методів навчання, які могли б забезпечити інтенсивне оволодіння системою знань і на цій основі – суттєве підвищення рівня діяльності студентів. Таким чином, згідно з педагогічними ідеями дидактичного утилітаризму у процесі навчання іноземної мови необхідно використовувати методи «технічної творчості», спрямовані на організацію розвитку, самоорганізацію, самовиховання та саморозвитку індивідуальності майбутніх інженерів. Інтереси студентів ВНЗ концентруються навколо зацікавленості своєю майбутньою професією, тому на заняттях необхідно створювати комунікативну обстановку, яка б мобілізувала їхню активну осмислену діяльність. Комунікативна обстановка моделюватиме процес реального спілкування, і мова з самого початку її вивчення використовуватиметься в природних ситуаціях спілкування або максимально до них наближених. Таким чином на заняттях з іноземної мови у студентів збуджують інтерес такі види мовленнєвої діяльності, за допомогою яких вирішують інтелектуальні завдання професійного рівня [2, с. 70].

У процесі викладання іноземної мови професійного спрямування можна виділити певні важливі підходи. На сучасному етапі навчальний процес згідно з теорією дидактичного утилітаризму вимагає від викладача створювати проблемні ситуації та організувати активну самостійну діяльність студентів для їх розв'язання. Це стимулює творче навчання студентів. Реалізація проблемного типу навчання сприяє формуванню навичок самостійної навчальної діяльності, підвищує інтерес і мотивацію до навчання, розвиває творчі здібності, що зумовлює міцне засвоєння вивченого матеріалу, орієнтує на вирішення навчальної проблеми через створення проблемних ситуацій і пошукової діяльності студента, сприяє розвитку індивідуальності майбутнього інженера, його розуму, мислення, пам'яті, інтелектуальної активності [3, с. 24].

Визначаючи тенденції у викладанні іноземної мови, дослідники називають передусім реалізацію комунікативного підходу. Згідно з теорією дидактичного утилітаризму під час викладання іноземної мови професійного спрямування комунікативний підхід ефективно реалізується за допомогою використання дидактичних ігор. Ігровий характер навчально-пізнавальної діяльності дає змогу ознайомитися зі специфікою й особливостями конкретної професійної діяльності, а також сприяє усвідомленню власної ролі в ній, мотивує комунікативну, мовленнєву пізнавальну і творчу діяльність [1, с. 30].

Ефективність оволодіння змістом навчального матеріалу згідно з теорією дидактичного утилітаризму насамперед залежить від засобів навчання. Особлива увага приділяється застосуванню новітніх технологій, наприклад, мультимедійних. Комп'ютеризація навчального процесу під час викладання іноземної мови сприятиме підвищенню рівня інформаційної культури майбутнього фахівця, насиченості навчально-виховного процесу інформаційними матеріалами, індивідуалізації процесу навчання шляхом урахування особистісних якостей студентів, автоматизації навчання. У процесі опанування професійною термінологією необхідно поєднувати різні засоби навчання. Найчастіше використовуються підручник та наочні засоби навчання. Потреба в знаннях професійної термінології вимагає постійного

професійного самовдосконалення, що сприяє безперервному професійному зростанню. Тоді у студентів з'являється підвищений інтерес до майбутньої професії. З огляду на значний обсяг наукової та професійної термінології, яку мають засвоїти студенти, на невелику кількість годин, відведених на опанування професійної лексики, постає питання про інтенсифікацію та оптимізацію навчального процесу.

Таким чином, іноземна мова професійного спрямування є обов'язковим компонентом фахової підготовки спеціаліста. Від рівня його спрямованості значною мірою залежать результати праці. Згідно з теорією дидактичного утилітаризму визріває необхідність створення у процесі підготовки майбутніх інженерів на заняттях з іноземної мови таких умов, які б сприяли формуванню «мовної» професійної компетентності студентів та підготували їх до здійснення ефективної комунікаційної взаємодії у майбутньому професійному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному віці // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 28-30.
2. Крат О. І. Компоненти системи навчання іноземної мови професійного спрямування через зміст професійної діяльності // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – № 2 (2). – С. 69-74.
3. Морська Л. І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. – 2002. – № 2. – 24 с.

Мосьпан Н.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

РИНКОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Розвиток ринкової економіки викликав реформування системи вищої освіти, яка була змушена адаптуватися до сучасних викликів суспільства. Такими рушійними силами розвитку вищої освіти стали глобалізація, інтернаціоналізація та європеїзація, які мали різний вплив на трансформацію вищої освіти до потреб ринку праці в ЄС.

Глобалізація сильно вплинула на вищу освіту протягом останніх десятиліть, що спричинило суперечливі наслідки. Посилення конкуренції за репутацію, талант і ресурси було обумовлено парадигмою глобальної економіки знань і підштовхнула ЗВО до світових рейтингів, динамічного фінансування досліджень та міжнародної академічної мобільності. Одночасно й у відповідь посилилася співпраця між освітніми мережами, системами та регіонами. Глобалізація вищої освіти в ЄС також призвела до появи міжнародних студентських потоків, збільшення доступу до вищої освіти, а також зниження правових і фінансових перешкод для доступу до ЗВО, використання англійської мови та створення системи забезпечення якості освіти [7; 4].

Сектор вищої освіти, сформований економічною політикою, зазнав часткової глобальної конвергенції, у результаті чого з'явився перший світовий